

STORTINGET

Representantforslag 75 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen

Dokument 8:75 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen om å legge ned veto mot EUs fjerde energimarkedspakke

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortinget vedtok 22. mars 2018 å innlemme rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken til EU, i EØS-avtalen, og Norge ble tilsluttet EUs energi-byrå ACER (Innst. 178 S (2017–2018), jf. Prop. 4 S (2017–2018)). Norge ble tettere knyttet til det europeiske kraftsystemet, og overvåkingsorganet EFTA Surveillance Authority (ESA) har myndighet til å fatte vedtak om landets etterlevelse av en rekke regelverk. ACER kan, gjennom ESA og Reguleringsmyndigheten for energi (RME), blant annet treffe vedtak om kostnadsfordeling og strømflyten i mellomlandsforbindelsene.

Flere kommisjonsforordninger som Norge er blitt tilsluttet siden vedtaket av tredje energimarkedspakke, innskrenker sammen med EØS-avtalens hovedregler det politiske handlingsrommet for å styre norsk kraftpolitikk i tråd med interessene til forbrukerne og industrien. Håndhevings- og vedtaksmyndighet over landets energisektor er flyttet lenger unna de folkevalgte.

Nasjonal kontroll med bruken av egne naturressurser, både gjennom eierskap og gjennom regulering, har gjort Norge til et av de beste landene å bo i og lagt grunnlag for et samfunn med høy grad av tillit og likhet. Framsynte politiske grep har tidligere sikret landet rå-

derett over vannkraften og petroleumsressursene. Nå står striden igjen om naturressursene.

Suverenitetsavståelsen som ble vedtatt i 2018, gjorde Norge langt på vei til en del av EUs energiunion, hvor målet er fri flyt av strøm og likest mulig strømpriser. Dette er noe nytt. Prisen på elektrisitet i Norge har tidligere vært betydelig lavere enn i andre land i Norges nærhet. Økt prissmitte, som man har fått med stadig flere utenlandskabler, svekker norsk industri, fører til tap av arbeidsplasser og blir dyrt for husholdningene. Innlemmelsen i EUs energiunion bidrar til at denne politiske kursen ligger fast, og dette bør derfor reverseres.

Med fjerde energimarkedspakke kommer det store oppdateringer av reglene om elektrisitetsmarkedet i form av nye regler om nettverkskoder og en rekke andre tiltak for å bedre kraftflyten samt økte krav til beredskap, hvor markedsstyring er hovedregelen. ACER får utvidet myndighet, blant annet knyttet til godkjenning av vilkår og metoder og håndheving av elektrisitetsforordningen. ACER kan også fatte vedtak om flere forhold som påvirker handel over landegrensene, deriblant inndelingen av prisområder.

Fjerde energimarkedspakke vil også legge strengere begrensninger på markedsinngrep, blant annet ved at det fastsettes juridisk at markedet som et minimum skal ha tilgang til 70 pst. av kabelkapasiteten, og ved at regulering av strømprisen forbyes. Pakken inneholder også endringer i fornybardirektivet. Endringene skal gjøre det lettere for utbyggere å få konsesjon, og de pålegger land å utvide ordningen med opprinnelsesgarantier, noe som svekker norsk industris konkurransevne og åpner for grønnvasking av industri i EU som går på kull- og gasskraft. Å videreføre og utvide ordningen med opprinnelsesgarantier er stikk i strid med Hurdalsplattformen, som sier at ordningen skal fjernes.

Nå ligger det an til at regjeringen Støre vil fremme tre av direktivene i pakken for behandling på Stortinget våren 2025. Regjeringen signaliserer samtidig at den ikke vil ta stilling til resten av pakken.

Dette er uheldig, fordi man ikke får sett direktivene og forordningene i sammenheng.

Direktivenes samlede overføring av makt til EU og utvidelsen av EØS-avtalens virkeområde må også ses i sammenheng med den gradvise innføringen av EUs rettsakter på energiområdet. Selv om hver enkelt rettsakt ikke utgjør en stor avståelse av suverenitet til overnasjonale organer, bidrar rettsaktene mye til dette samlet. Dette bør være en del av myndighetenes vurdering av rettsaktene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge ned veto mot at EUs fjerde energimarkedspakke (Ren energi-pakken) innlemmes i EØS-avtalen, og meddele dette i EØS-komiteen i tråd med EØS-avtalen artikkel 102.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere direktivene og forordningene i EUs fjerde energimarkedspakke (Ren energi-pakken) samlet og vurdere suverenitetsavståelsen i lys av den samlede integreringen i EUs energipolitikk.
3. Stortinget ber regjeringen sette i gang arbeidet med å reversere endringene i intern lovgivning som følge av vedtaket om å innlemme rettsaktene i EUs tredje energimarkedspakke samt medfølgende kommissjonsforordninger i EØS-avtalen og å trekke Norge ut av EUs energibyrå (ACER).

11. februar 2025

Sofie Marhaug

Bjørnar Moxnes

Marie Sneve Martinussen